

ԳՈՂԱՑԱԾ ՀԵԾԱՆԻՎԸ (պատմվածք)

1919 թվականի այդ նկարը լի էր հրճվանքի, անհոգության ու սխրանքի տրամադրություններով, և երբ Այք Ջորջը դուրս եկավ կինոթատրոնի շենքից, այդ կինոնկարի եռանդուն, խիզախ ու հաջողակ տղան արդեն ինքն էր:

Եվ քանի որ ինքն արդեն ուրիշ էր և իր արարքը ամեննին էլ սխալ չէր հասկացվի, նա վերցրեց հեծանվակայանում սպասող բոլորովին նոր հեծանիվը և ողջ աշխարհի աչքի առաջ նստեց ու սլացավ:

«Լ» փողոցի իր տան առաջ կանգնած՝ ճապոնացի Քեբոյի հեծանվավաճառ Ջոնի Ֆարագոն անմիջապես նկատեց նոր հեծանիվը:

-Հե՛յ,- կանչեց Ֆարագոն:

Տղան թեքեց դեկն ու մոտեցավ մայթեզրին: Նա լավ գիտեր Ջոնիին: Եթե կանչողը նա է, պետք է կանգնես: Այքի համար դա նույնիսկ հաճույք էր. նրան միշտ հիացրել էր Ջոնին, որն ասես իր տեսած կինոներից լիներ:

-Փառավոր հեծանիվ է,- ասաց Ջոնին,- որտեղի՞ց:

-Միստր Յորքն է նվիրել ծնունդիս,- ասաց տղան:

-«Հերալդ» թերթի տարածման պատասխանատու՞ն:

-Ըհր:

Տղան իջավ հեծանիվից ու դեկը հանձնեց իրենից մեծին: Ջոնին ծանրութեթև արեց հեծանիվը, նստեց ու սկսեց փոքր պտույտներ տալ:

-Քեզ լավ էլ հեծանիվ է տվել, այ տղա: Անունդ ի՞նչ է:

-Այք:

-Այք ի՞նչ:

-Այք Ջորջ,-ասաց տղան:

-Քուքի Ջորջի ի՞նչն էս:

-Քուքին զարմիկս է:

-Իմ էլ լավ ընկերն է:

-Միշտ մի գլխացավանք ունի,-ասաց Այքը:

-Սա որտեղի՞ց գողացար,- հարցրեց Ջոնին,-ինձ կարո՞ղ ես ասել:

-Չեմ գողացել,- ասաց Այբը: - Միստր Յորթն է նվիրել ծնունդիս:

-Քուքին ընկերս է,-ասաց Ջոնին:- Հեծանիվը քեզ ուրիշն է տվել: Դու թեկուզ նրա կյանքն էլ փրկեիր, նա քեզ հեծանիվ տվողը չէր:

-Էս հեծանիվն ինձ նա է տվել,- ասաց տղան:

-Բոլորին կասես, որ սա քեզ Քուքին է տվել,- ասաց Ջոնին:- Յորթի ականջն ընկավ՝ տհաճ պատմություն կդառնա:

-Քուքին փող չունի,-ասաց տղան:

-Մեկ ունի, մեկ էլ չէ,- ասաց Ջոնին:- Երեկոյան նրան տեսնելու եմ, ինչ որ պետք է կասեմ, հիմա դու տուն գնա:

Տղան հեծանիվին թռավ ու տուն քշեց:

Երբ հայրը տեսավ հեծանիվը, ասաց.

-Հայկ, քեզ որտեղի՞ց էդ հեծանիվը:

-Քուքին է տվել:

-Քո զարմիկ Գուրգե՞նը:

- Այո,-ասաց տղան:

- Գուրգենը փող չունի,- ասաց հայրը:- Մեկից երևի մի օրով վերցրել ես:

- Չէ,- ասաց տղան,-իմն է:

- Ներս գնա ու հացդ կեր,-ասաց հայրը:

Տղան ներս գնաց, հացը կերավ: Հինգ րոպե չանցած, երբ նա տնից դուրս եկավ, հայրը բակում քշում էր հեծանիվը:

-Հայկ,- ասաց հայրը,- հեծանիվը տար ու իր տեղը դիր: Դու գող չես:

-Քուքին է տվել,- ասաց տղան:

Հաջորդ օրը դպրոց նա հեծանիվով գնաց: Հեծանիվը ինչպես կար, էնպես էլ թողել էր, համարն էլ տեղում՝ 137620Ռ: Դասերից հետո քշեց «Իվնինգ Հերալդի» խմբագրություն և բոլորին ասաց, որ հեծանիվն իրեն նվիրել է իր զարմիկ Քուքին ծնունդի առթիվ:

-Ե՞րբ ես ծնվել,- հարցրեց նրա ընկեր Նիք Բոման:

-1909-ի սեպտեմբերի յոթին,- ասաց տղան:

-Հիմա մայիսն է,- ասաց Նիքը:- Գլխիդ փորձանք ես բերելու, Այբ:

Տղան քշեց Մարկիփոզայի ու Աչքի փողոցի իր խաչմերուկը և ամբողջ լույս-ցերեկը թերթ վաճառեց: Երեկոյան եկավ նրա գարմիկ Քուքին:

-Մա՞ է,-ասաց նա:

-Ըհը,-ասաց տղան:

-Քեզ լավ էլ նվեր եմ արել, չէ՞:

-Այո, շնորհակալ եմ:

Հոկտեմբերին նա արդեն մոռացել էր, թե հեծանիվն ինչպես է իր ձեռքն ընկել: Նոյեմբերին, մեկի հետ չափ մտած սուրալիս, հեծանիվի շղթան տեղից թռավ: Առջևի անվագոտին ջարդվեց, անիվի ճաղը ծովեց:

Նոր գոտին տղայի վրա մեկ ու քառորդ դոլար նստեց, նոր ճաղի համար վճարեց մեկ դոլար, հիսուն սենթ էլ՝ աշխատանքի գինը:

Սրանից հետո հեծանիվն իրենն ու իրենն էր:

Ուղիղ մի տարի անց, նույն օրը, տղան հեծանիվը թողեց Լիբրերթի թատրոնի առաջ նույն տեղը, դահլիճ մտավ նոր ֆիլմ դիտելու և երբ դուրս եկավ, հեծանիվը չկար: Տղան տուն գնաց, տեսավ հորն ու ասաց.

-Հեծանիվս գողացան:

-Ոչինչ,- ասաց հայրը:- Ներս գնա, հաց կեր:

-Քաղցած չեմ,- ասաց տղան:

Մաստիկ վրդովված՝ նա կանգնել էր հոր առջև, հետո հանկարծ շուռ եկավ ու վազեց: Ուր ասես իրեն չգցեց, ոտքի տակ տվեց քաղաքի բոլոր փողոցները՝ փնտրելով հեծանիվը: Մի ժամից տուն եկավ, հաց կերավ ու քնեց:

Նա տասնմեկ տարեկան տղա էր արդեն:

Հետո, օգոստոսյան մի օր ինքն ու իր Նիք Բոմա ընկերը հեռագրատան պատի հետ ձեռնագնդակ էին խաղում: Նիքի ապշեցուցիչ հակահարվածից գնդակը թռավ, բախվեց փողոց մտած բեռնատարին ու գլորվեց, գնաց: Տղան վազեց գնդակը գտնելու:

Աստիճաններով իջավ նեղիկ անցուղին, ուր աղբի ու մոխրի արկղեր էին շարված: Գնդակը պիտի որ այստեղ լիներ: Տղան դեսուդեն նայեց, ներկը քերած մի հեծանիվի հենք տեսավ, բարձրացրեց, շտկեց ու նայեց համարը: Համարն էլ էին քերել, բայց 13-ը և Ռ-ն երևում էին: Նիք Բոման հարցնելով եկավ.

-Գնդակն ի՞նչ եղավ, Այք:

-Չգիտեմ, կորել է,- ասաց տղան:- Հեծանիվս գտա: Վրան բան չեն թողել:

-Հենքը կա՞, - ասաց Նիքը:

-Կա,- ասաց տղան,- բայց առանց մնացածի հենքն ինչի՞նչ է պետք:

-Պետք կգա,-ասաց Նիքը:

-Ա՛խ թե գողը ձեռքս ընկներ:

Փոլ Արմերն անցնում էր փողոցով, տղաներին տեսավ, կանգնեց, նրանց հետ զննեց հեծանիվի մերկ հենքը:

-Ինչքա՞ն էս ուզում սրա համար, Այք,- հարցրեց նա:

- Չգիտեմ,-ասաց տղան:

Նա զայրացած էր ու սիրտը կտոր-կտոր էր լինում:

-Սա իմ հեծանիվն էր,- ասաց նա Փոլին:- Գողացել էին: Մենք ձեռքի գնդակ էինք խաղում, եկա, որ գնդակը գտնեմ՝ սա գտա: Ամեն ինչ վրայից հանել են, սա էլ զցել էստեղ:

-Գնդակն ու՞ր կորավ,- ասաց Նիքը:

-Գրողի ծոցը,- ասաց Այքը:

-Սրա համար քեզ մի դոլար տամ,- ասաց Փոլ Արմերը:

-Եղավ,- ասաց տղան:

Մի շաբաթ անց, երբ նա տեսավ արդեն վերանորոգված ու ներկած հեծանիվը, դարձյալ զայրույթով լցվեց ու ասաց իր մեջ.

-Ա՛խ, թե գողը ձեռքս ընկներ: